

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ	
Вх. № 1040	Дата: 09.07.2020 г.

## РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за образователна и научна степен  
„ДОКТОР“ в факултет „Изящни изкуства“  
Национална художествена академия, София  
на Росен Тошев  
шифър 8.2 „Изобразително изкуство“

и документите представени за присъждане на научна и образователна степен „доктор“ по научна специалност „Изобразително изкуство“ шифър 8.2

**1. Актуалност и научна значимост на дисертацията представена за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“**

Разработваната тема конкретизира, като обект на научното изследване появата и значението на фотореализма в българската живопис, целта да проучи процесите свързани с възникването и развитието както на самото течение фотореализъм, така и на отношенията живопис – фотография в изобразителното ни изкуство. Анализират се старателно избрани образци, като в историографската част на изследването се проучват, изясняват и систематизират процесите свързани с художественото течение "Фотореализъм" в българската живопис, предпоставките за неговата поява, неговото развитие, както и влиянието и значението му в контекста на националната ни културна действителност. Както пише Тошев „Проучванията и анализите на българския фотореализъм са базирани на убеждението, че той не бива да бъде разглеждан само в контекста на българските художествени реалности, а е нужно да бъде съпоставен с историческите тенденции и практики на американската и

европейската фотореалистична живопис. Такива паралелни съпоставки изискват те да бъдат осъществени в един исторически преглед, обхващаш различни времеви прояви на различни художници фото и хиперреалисти. Подобен анализ е нужен и за изясняването на историческите предпоставки довели до появата на фотореализма, както и за проследяване на положителните практики при артистични влияния между живописца и фотографията.“

Особено внимание е отделено на произведенията, при които синтезът между фотография и живопис е толкова силен, че те не биха могли да се разглеждат отделно едни от други. Наред със световните образци, в специален раздел са анализирани българските автори и техни творби, при които допълнително предизвикателство при работата с живописните техники се явява използването на фотография. Документите и доказателствата представени и изготвени защитават тезата, че задълбочено изследване на връзката между фотографията и живописните техники на територията на живописното изкуство до сега не са правени. Росен Тошев пише: „При направения обстоен преглед на материалите бе установено, че досегашните проучвания и публикации /Р. Маринска, М. Василева, Св. Куюнджиева, Св. Стефанов, Ч. Попов и др./ по темата за фотографията и фотореалистичната живопис са по-скоро епизодични и с малки изключения, предимно монографични. Това определя и обстоятелството, че проблематиката и различните характеристики на българския фотореализъм не са изследвани в своята пълнота и многообразие.“ Може да се каже, че огромното мнозинство от информацията засягат монографични теми, но обобщаващите изследвания с поглед към цялостната структура на процесите, протичащи в изкуството на живописца от подобна гледна точка са рядкост. Предложеният за рецензия докторантски труд е фокусиран върху опита да се обобщи като модел за изследване една ситуация, която до голяма степен е характерна за централноевропейските и особено за българските условия.

Работата по доктората се базира върху един интердисциплинарен поглед към проблематиката, като съчетава изкуствоведски, културологични, социологически и др. гледни точки и изследователски методи, като сравнителен анализ и метода (Вьолфлин) успешно прилаган при изследване на пластичните изкуства.

Като цяло представеният за рецензия текст е научно плътен и в него читателят диша свободно следвайки логиката на изложение, той получава представата за един историографски и структуралистски подход.

В **първата глава**, която по същество е исторически преглед, основно се изследват проявленията на фотографията свързани с влиянието ѝ върху европейското изобразителното изкуство и по-конкретно върху живописата. За изясняването на едно подобно влияние се разглеждат определени артистични и културни течения от 19-ти и 20-ти век, течения в които фотографската образност безусловно присъства или осезателно доминира.

Във **втората глава** се разглеждат отношенията между фотографията и живописата в българското изобразително изкуство от нашето Възраждане до средата на 20-ти век. В докторантският труд са проследени зараждането, развитието и протичащите процеси между двете изкуства в контекста на реалностите в изобразителното ни изкуство от този период. От съществено значение за изясняване на тази проблематика е историческото проследяване на появата на фотографията в България, както и нейните първоначални отражения в социалния и културния ни живот.

В **глава трета**, която е основна за докторантския труд се разглеждат както появата, така и развитието на българския фотореализъм в различните му периоди. Съществено място е отделено на изясняване на предпоставките за неговото възникване, както и на културните и социални условия в които това случва. Както пише Тошев „Сведения за периода в който фотореализма се появява в нашата живопис са почерпени от студии на Светлин Русев, трудове на Петър Боев, статии на Свилен Стефанов, Ружа Маринска, Мария Василева, Чавдар Попов, както и лични сайтове на някои художници. Направен е и паралел между развитието на това ново за живописата ни течение и процесите във фотографията от това време.“

## 2. Приноси

Работата на докторанта по темата показва, че научноизследователският подход е основателен при работа върху

конкретния проблем. Разработваната тема конкретизира явления и си поставя ясни цели, задачи и има съответните научно – приложни приноси:

1. Установяване на връзката между определени технически открития /особено тези свързани с визуалното/ и отражения им и в изобразителните изкуства.

2. Установяване и доказване на положителността и иновативността в отношенията между фотографията /от нейната поява до днес/ и живописата в европейското и световното изобразително изкуство.

3. Установяване и доказване на традиционност, при изграждането на живописни произведения основани върху фотообраза, в творчеството на редица поколения български художници.

4. Дисертацията е първото по рода си по-задълбочено и цялостно изследване на появата и движението на процесите в нашата фотореалистична живопис. В това изследване е установено, че българският фотореализъм не копира директно световните образци на това художествено течение, а има свои визуални особености и характер.

5. Хронологична периодизация и систематизация на характеристиките в отделните етапи от развитието на българския фотореализъм.

6. Установяване на мястото и значението на фотореализма в българската живопис и българското изобразително изкуство като цяло.

Настоящото изследване запълва съществуващия дефицит на разработени трудове в рамките на българската изследователска

и научно-творческа среда, изследващи проблема за връзката между живописните техники и фотографията в полето на живописиста.

В този смисъл работата на докторанта обогатява с понятия разбирането за изкуствоведски, културологични, социологически и др. гледни точки, както и обогатява с нови понятия разбирането за изследователски метод и подход към изследването на живописиста и фотореализма.

### **3. Налице са както следват:**

Докторантския труд съдържа: Увод, четири глави, Заключение, Библиография и Приложение.

Основен труд - 175 стр.

Приложение - 165 бр. снимки - 103 стр.

Брой библиографски източници - 30 бр.

Обобщение

. Авторефератът правилно отразява съдържанието на докторантския труд

. Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта

. Докторатът е добре структуриран логически и представя ясно целите и задачите на изследването

. Хипотезата на докторанта и формулираната цел са защитени отлично

. На лице са и горе изброените приноси на докторантския труд

### **4. Заключение :**

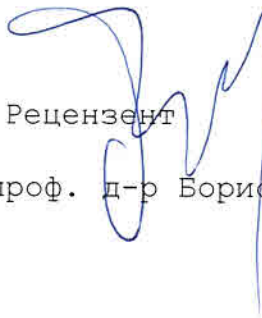
Оценявам като отлични научните качества и приноси на докторантския труд, неговата обществена, социална, научна и творческа значимост, личният принос на докторанта и практическата ползност и актуалност на изследвания проблем, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна

степен „Доктор“ на Росен Тошев по шифър 8.2 „Изобразително  
изкуство“

01.07.2020 г.

.....  
гр. София  
Сергинов)

Рецензент  
(проф. д-р Борис

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long vertical stroke, positioned over the text 'Рецензент' and '(проф. д-р Борис'.